

o dobu od 1. července 1919 do 30. září 1919 náhrady výživného vynaloženého jí na nezletilé děti žalovaného právem podle § 1042 obč. zák. na žalovaném.

Čís. 10240.

K žalobě o neplatnost posledního pořízení jest oprávněn především dědic ze zákona nebo dědic z dřívější poslední vůle, předpokládajíc, že se dědic z (dřívější) poslední vůle přihlásil k dědictví z poslední vůle. Podle povahy věci jest oprávnění k žalobě přiznati i poddědici a kupiteli dědictví, dále nepominutelnému dědici v případě § 787 obč. zák. a státu, jde-li o odúmrt'. K žalobě není však oprávněn věřitel dědice ze zákona.

(Rozh. ze dne 18. října 1930, Rv I 1878/29).

Žalobkyně byla věřitelkou Josefa N-a, bratra zůstavitelky Idy N-ové, zanechavší poslední vůli, kterou ustanovila za své universální dědice žalované, děti žalobkynina dlužníka Josefa N-a. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaných dětech Josefa N-a, by bylo určeno, že jest poslední vůle Idy N-ové neplatnou a bez právního účinku. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jde o žalobu podle § 1487 obč. zák., již se uplatňuje právo zvrhnouti poslední pořízení. Žaloba ta jest v podstatě žalobou určovací (Stubenrauch II. strana 952, pozn. 2, Krasnopolski Erbrecht str. 277, Unger II. str. 373 pozn. 17). Jde o to, zda je k této žalobě oprávněna žalobkyně jako věřitelka zákonného dědice zůstavitelky. Hájí-li dovolání názor, že tomu tak jest, nelze s ním souhlasiti. Otázka oprávnění k podání řečené žaloby souvisí s otázkou, kdo má zájem na tom, zda jest poslední vůle platná čili nic, a kdy zájem ten vzniká. Z povahy věci vyplývá, že zájem takový může míti jen ten, komu by bezprostředně prospělo, kdyby byla zrušena poslední vůle. Odpověď na otázku, kdo jest takovou osobou, jest hledati v pojmu a v právní povaze poslední vůle. Poslední vůle jako jednostranný projev, jímž zůstavitel přikazuje jedné nebo několika osobám pro případ smrti odvolatelně své jmění nebo jeho část (§ 552 obč. zák.), jest podle § 533 obč. zák. jedním z právních důvodů dědického práva. Vyplývá tudíž z povahy poslední vůle jako právního důvodu dědického práva, že se soukromá práva, založená poslední vůlí pro určité osoby, dotýkají přímo jen osob, jimž přísluší rovněž dědická práva, buď ze stejného nebo z jiného podle zákona přípustného právního důvodu. Ana podle § 126 nesp. říz. dědická smlouva jest silnějším důvodem dědického práva než poslední vůle, jest zřejmo, že se poslední vůle dotýká dědických práv těch osob, jichž důvod dědického práva tkví v zákonné dědické posloupnosti nebo v dřívější poslední vůli. Může tudíž míti jen dědic ze zákona aneb dědic z dřívější poslední vůle zájem na

tom, zda jest poslední vůle platná čili nic, nebo jen jejich dědická práva mohla býti dotčena opatřením zůstavitele v poslední vůli, o níž jde. Jsou tedy především tyto osoby oprávněny k žalobě podle § 1487 obč. zák. Leč poslední vůle nestává se ihned beze všeho neplatnou, nýbrž musí její neplatnost býti uplatňována žalobou vznesenou oprávněnými osobami, nastal-li jejich zájem, čemuž jest tak tehdy, nastoupil-li dědic v poslední vůli ustanovený v dědictví, přihlásil-li se k dědictví z poslední vůle (§ 797 a 799 obč. zák.). Tím se dotkl dědických práv zákonného dědice nebo dědice z dřívější poslední vůle, zájem těchto osob, by byla řešena otázka, zda je poslední vůle platná čili nic, vešel tak v život a projevil-li jej také, což jest nutné, má-li zájem míti praktický význam, tím, že se přihlásily rovněž k dědictví, odkáže je pozůstalostní soud podle § 126 nesp. říz., aby vystoupily jako žalobci a prokázaly ve sporu neplatnost poslední vůle (Unger, Erbrecht str. 99 a 100). Ovšem může oprávnění žalovaného dědice k žalobě vzniknouti i po odevzdání pozůstalosti (Ehrenzweig-Erbrecht str. 574), a jest podle povahy věci přiznati oprávnění takové i poddědici a kupiteli dědictví (Ehrenzweig str. 578). Z kterých důvodů lze uplatniti neplatnost poslední vůle, netřeba tu řešiti, ale jest podotknouti, že nepominutelnému dědici přísluší výjimkou od ostatních zákonných dědiců žaloba podle § 1487 obč. zák. »zvrátiti poslední vůli« v případě § 787 obč. zák. (Ehrenzweig Erbrecht str. 384 pozn. 23). Přiznává-li dále nauka (Krasnopolski Erbrecht 206, Unger str. 385, pozn. 4, Ehrenzweig Erbrecht str. 373, Stubenrauch I. strana 929 pozn. 3, Pfaff-Hoffmann II strana 792), s čímž jest souhlasiti, právo popíratí platnost poslední vůle i státu, jde-li o odúmrt' (§ 760 obč. zák.), ježto jest stát heredis loco, i když jeho práva nejdou tak daleko jako práva dědice (Ehrenzweig strana 371), nemůže právo to býti přiznáno věřiteli zákonného dědice, an jako takový nemá dědická práva na pozůstalost.

Čís. 10241.

Ujednání, jímž se jeden z manželů (manželka) za úplatu napřed zavazuje, že dá souhlas k žalobě nebo k žádosti druhého manžela o rozluk, jest podle § 879 obč. zák. nicotné. Nicotné jest i prohlášení manželky, že se vzdává nároku na výživné, souvisí-li spolu těsně úmluva o vzdání se výživného s úmluvou o úplatě za závazek dáti souhlas k rozluce.

(Rozh. ze dne 18. října 1930, Rv I 1975/29).

Při dobrovolném rozvodu manželství od stolu a lože uzavřeli manželé Hynek a Štěpánka K-ovi dohodu tohoto obsahu: Oba manželé souhlasně prohlásili, že 10.000 Kč složených na úplné vyrovnaní alimentálních nároků Štěpánky K-ové za podmínek v návrhu uvedených uloženo jest u advokáta a že 5.000 Kč obdrží manželka Štěpánka K-ová v den,